

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Embetsledelsen

Likelydende
ifølge adresseliste

Deres ref.
«REF»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2016/1802

Dato
21.03.2018

Vedtak om endring av kommunegrense – overføring av Hovlandsdalen fra Birkenes kommune til Evje og Hornnes kommune, Aust-Agder fylke

---

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder vedtar med dette overføring av Hovlandsdalen / «Gamle Nygård krets» fra Birkenes kommune til Evje og Hornnes kommune i Aust-Agder fylke. Endringen trer i kraft 1. januar 2019. Ny grense er vist på vedlagt kart. Overføringen omfatter et areal på om lag 35 km². 27 personer er bosatt i området.

Bakgrunn og saksgang

Innbyggerne i Hovlandsdalen («Gamle Nygård krets») søkte i brev datert 19. juni 2015 om overføring fra Birkenes kommune til Evje og Hornnes kommune. Daværende Fylkesmannen i Aust-Agder oversendte i brev datert 8. juli 2015 søknaden til begge de berørte kommunene til uttalelse. I oversendelsesbrevet slår Fylkesmannen fast at søkerne har initiativrett og at søknaden anses å oppfylle de formelle kravene, jf. inndelingslova § 8.

Begge kommunene svarte på henvendelsen i brev datert 17. september 2015. Evje og Hornnes hadde på dette stadiet ingen merknader til saken, mens kommunestyret i Birkenes ønsket å se denne og øvrige grensesaker som en del av kommunereformen. Fylkesmannen i Aust-Agder oversendte i brev datert 22. oktober 2015 sakens dokumenter til Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), med sin foreløpige anbefaling: «Fylkesmannen vurderer den foreliggende søknaden til å være saklig begrunnet og til å gi grunnlag for videre utredning.» Fylkesmannen støttet også vurderingen til Birkenes kommune om at det vil være fornuftig å avvente utfallet av kommunereformen før grensespørsmålene avklares. KMD støttet denne vurderingen i sitt svarbrev datert 11. desember 2015, og saken ble dermed stilt i bero.

Etter at det lokale arbeidet med kommunereformen var avsluttet sommeren 2016, tok Birkenes kommune opp grensesakene til behandling, jf. kommunestyrevedtak av 8. september og oversendelsesbrev datert 27. september 2016. Saken ble nå utredet administrativt i kommunen, og kom opp til politisk behandling i Birkenes i kommunestyremøtet 22. juni 2017. Der ble saken utsatt fordi det ikke hadde vært tid til politisk prosess i partigruppene, og det heller ikke hadde vært noen kontakt mellom søkerne og kommunen. Fylkesmannen ba etter dette i brev av 28. juni 2017 kommunen prioritere saken, og viste til at søkerne hadde ventet

lenge på en avklaring. Kommunen arrangerte 29. august kontaktmøte med søkerne, og etterfølgende åpent møte om saken, før den endelige behandlingen i kommunestyret 7. september 2017. I dette møtet vedtok kommunestyret med 11 mot 10 stemmer å si ja til omsøkte grenseendring.

Etter dette har saken vært behandlet i kommunestyret i Evje og Hornnes 26. oktober 2017 og 15. februar 2018. Det har også vært møte om saken mellom søkerens arbeidsgruppe, begge kommunene, Fylkesmannen og Statens kartverk hos Fylkesmannen 30. november 2017, og i Hovlandsdalen 8. mars 2018. Kartverket arrangerte 10. januar 2018 et møte med kommunene om den tekniske gjennomføringen av endringen.

Innholdet i søknaden

Søknaden gjelder et mindre og tydelig avgrenset område helt nord-vest i Birkenes kommune. Hovlandsdalen ligger langs fylkesveg 42, som er hovedvegen gjennom indre Agder og går fra Arendal til Evje og videre til Egersund. Området har pr januar 2018 registrert 27 bosatte innbyggere totalt, hvorav 22 over 18 år, og et areal på om lag 35 km². En liknende mindre justering av kommunegrensen i samme område ble gjennomført i 1986, og dagens søknad kan beskrives som en utvidelse eller fortsettelse av den overføringen til Evje og Hornnes som skjedde den gangen. Det er en mindre vei med kommunalt vedlikehold i området, men ellers ingen kommunale bygg, eiendommer eller annen infrastruktur.

Argumentene for endring er at området både i dag og historisk har sin tilhørighet til Evje som sitt sentrum og sitt viktigste arbeidsmarked. Avstanden til Evje er under det halve av avstanden til kommunesenteret i Birkenes, og vegforbindelsen er direkte. Servicetilbudet på Evje er godt. Søkerne påpeker at for de som har barnehagebarn på Engesland i kommunal barnehage i Birkenes, og samtidig jobber på Evje, blir det mye ekstra kjøring.

Søknaden tar også opp forhold rundt mulig kommunesammenslåing av Birkenes med Kristiansand. Dette er ikke aktuelt nå, men argumentasjonen underbygger at søkerne har sin tilhørighet mot Evje.

Birkenes kommunes utredning og vedtak

Administrasjonen i Birkenes kommune har laget en konsekvensutredning, som gir en felles drøfting av denne søknaden og et tilsvarende initiativ fra innbyggere i området Vassdalen. Utredningen er gjort på et relativt generelt nivå. Konklusjonen i utredningen er at begge søknadene har et så begrenset omfang at virkningene samlet sett for Birkenes kommune, og kommunens totale økonomi, vil være små. Det vesentligste momentet å vurdere er derfor de lokale virkningene for samfunnet i Vegusdal, og spesielt muligheten for å opprettholde skole, barnehage og butikk på Engesland.

Birkenes kommune består siden 1967 av de tre tidligere kommunene Vegusdal, Herefoss og Birkenes. Hovedtyngden av innbyggerne bor i gamle Birkenes, og mye av tjenestetilbudet er lokalisert i kommunesenteret Birkeland. Kommunen har som målsetting å opprettholde tre sentre, og har i dag både kommunal barnehage og barne- og ungdomsskole på Engesland

med om lag 70 skoleelever til sammen på de 10 trinnene. Det er i dag en dagligvarebutikk og en bensinpumpe på Engesland, delvis som resultat av stort lokalt engasjement. Søkerne i Hovlandsdalen representerer 1 barn i barnehagealder og 4 barn i skolealder.

Administrasjonen konkluderer ut fra en prinsipiell vurdering med at enhver reduksjon av befolkningsgrunnlaget vil bidra til å svekke grunnlaget for disse tjenestene i framtida, og gjøre det vanskeligere for kommunen å nå målet om tre sentre. Derfor anbefales det å avslå søknaden. Administrasjonen har ikke gått inn på noen vurdering av søkeres situasjon, deres tilhørighet eller konkrete argumenter. De to søknadene er vurdert samlet, og det ikke gitt noen separat vurdering av hver av dem.

Kommunen arrangerte 29. august først et separat dialogmøte med søkerne, hvor initiativtakerne fikk presentere søknaden og argumentere for sin situasjon. Ordfører, varaordfører og flere kommunestyremedlemmer deltok på møtet. Fylkesmannen var til stede som observatør på møtet. Søkerne framsto som samlet i møtet. Kun en person sa at han hadde skiftet mening, men uttrykte samtidig at dersom det ble vedtak om grensejustering, ville han støtte å bli med på endringen med egen eiendom, for å sikre at den omsøkte og fornuftige grensedragningen kunne gjennomføres. Senere samme dag ble det holdt et åpent møte om saken, hvor alle kunne delta, hvor også motargumenter kom fram. Ved behandlingen 7. september 2017 vedtok kommunestyret med 11 mot 10 stemmer å si ja til omsøkte grenseendring.

Evje og Hornnes kommunes behandling og vedtak

Evje og Hornnes kommune har ikke hatt merknader til saken før det positive vedtaket i Birkenes forelås. Evje og Hornnes kommunestyre vedtok i møte 26. oktober 2017 å støtte forslaget om overføring med virkning fra 1. januar 2019. Kommunen så ikke behov for offentlig høring, men ønsket en ny sak til kommunestyret før Fylkesmannen fatter vedtaket om grenseendring. Ved behandlingen 15. februar 2018 var kommunestyret fortsatt positive til endringen, og vedtok en framdriftsplan for kommunens arbeid med gjennomføringen.

Høringsuttalelser

Fylkesmannens forslag til løsning er beskrevet i et høringsbrev datert 17. januar 2018. Brevet ble sendt på høring til de to kommunene, Aust-Agder fylkeskommune, Agder og Telemark bispedømmeråd, og alle husstander som omfattes av grenseendringen. Høringen ble i tillegg annonsert i Birkenes avis, Setesdølen, Fædrelandsvennen og Agderposten, og lagt ut på Fylkesmannens hjemmeside. Svarfristen var 1. mars 2018.

Agder og Telemark bispedømmeråd har gitt hørings svar i brev datert 21. februar 2018. Rådet har ingen innvendinger mot grenseendringen, men ønsker å klargjøre konsekvensene av endringen for den kirkelige inndelingen. Det gjøres klart at grensen for kirkesognene i området må endres slik at de samsvarer med ny kommunegrense. Det redegjøres også for konsekvensene av dette for rett til gratis kirkelige tjenester, og prosedyren for å søke om stemmerett mm. i et annet kirkesogn enn det man bor i. Bispedømmerådet har tidligere gitt

tilsvarende informasjoner direkte til søkerne i brev datert 18. januar 2018, som svar på en direkte henvendelse fra arbeidsgruppen datert 3. januar 2018.

Det er ikke kommet inn noen andre høringsuttalelser i saken.

Fylkesmannens vurdering

Vi legger til grunn at dette er en mindre sak om endring av en kommunegrense, hvor myndigheten etter § 6 i inndelingslova er delegert til fylkesmannen når det er enighet om en løsning. Foreliggende vedtak i begge kommunestyrene bekrefter at det er enighet om en løsning. Søkerne har initiativrett etter loven, og innholdet i deres søknad om grenseendring er i tråd med lovens forutsetninger.

Søkerne har i muntlig kontakt med Fylkesmannen fortalt at så langt de kjenner til har ingen av den eldre generasjon i Hovlandsdalen vært i eldreomsorg på kommunesenteret Birkeland i Birkenes kommune i senere tid. Samtlige har valgt å flytte til Evje og kjøpe egen bolig der, når de ikke kunne bo på gårdsbruk i bygda lenger. Vi ser dette som et tydelig signal om at tilhørigheten til Evje er sterk, og at avstanden til Birkeland og omsorgstilbudet der oppleves som svært lang. Vi ser også at dette er et forhold som har vart over lang tid, og det er heller ikke indikasjoner på at det vil endres framover. Søkerne virker å stå godt sammen om dette og være sikre i sin sak.

Vi er legger i tråd med den administrative utredningen fra Birkenes kommune til grunn at denne endringen med 27 innbyggere hvorav 5 barn i skole/barnehage-alder vil ha en helt marginal effekt på kommunens økonomi og drift samlet sett. De lokale ulempene for samfunnet i Vegusdal med skole og barnehage på Engesland er ikke så store at det kan tillegges avgjørende vekt. Evje og Hornnes kommune uttaler at de har kapasitet til å dekke behovene til de nye innbyggerne innenfor dagens rammer. Begge kommunene er innstilt på å finne egnede overgangsordninger for de barna som i dag går på skole på Engesland.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder opprettholder derfor den foreløpige vurderingen til Fylkesmannen i Aust-Agder fra 2015. Vi mener søknaden er saklig begrunnet, og støtter ut fra vår egen helhetsvurdering at Gamle Nygård krets i Hovlandsdalen overføres til Evje og Hornnes kommune. Vi legger i tillegg betydelig vekt på det positive vedtaket i Birkenes kommunestyre.

Den nye grensen framgår av vedlagte kart. Ny grense følger gårdsnummergrensene i området, og det er enighet om at grensen gjennom Kjetevann trekkes langs midtlinjen. Statens kartverk avklarer sammen med de to kommunene det tekniske grenseforløpet for den nye grensen.

Ikrafttredelsestidspunktet for en endring av denne størrelsen bør være ved et årsskifte, og tidligst 6 måneder etter at vedtaket er fattet. I samsvar med råd fra Kartverket mener vi vedtaket bør tre i kraft 1. januar 2019.

Vedtak

Med hjemmel i inndelingslova § 6 vedtar Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder ny kommunegrense mellom Birkenes kommune og Evje og Hornnes kommune i Hovlandsdalen. Ny grense er vist på kartet i vedlegg 2. Statens kartverk avklarer sammen med de to kommunene det tekniske grenseforløpet for den nye grensen. Endringen trer i kraft 1. januar 2019.

Fylkesmannens avgjørelse om grenseendring etter inndelingslova er ikke et enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Avgjørelsen er endelig og kan ikke påklages.

Med hilsen

Stein A. Ytterdahl (e.f)
fylkesmann

Dag Petter Sødal
seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler: Dag Petter Sødal, tlf: 38 17 61 81

Vedlegg:

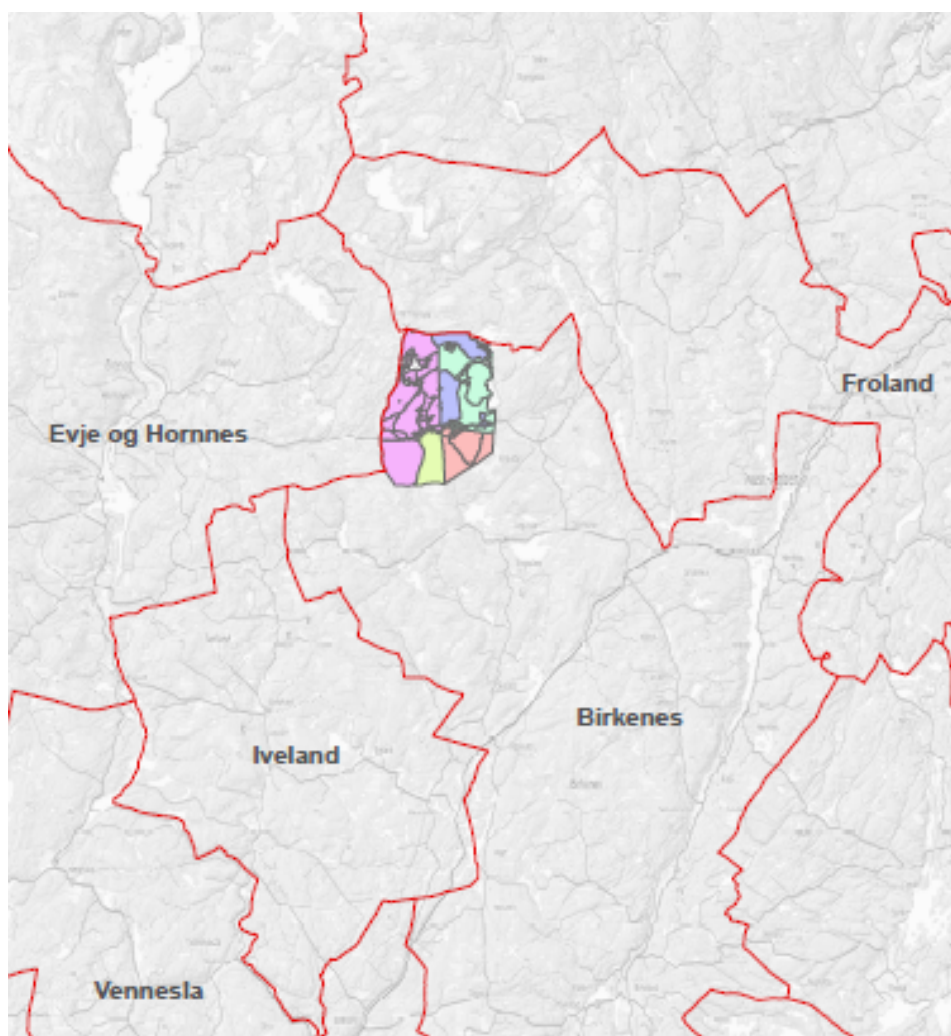
1. Oversiktskart som viser arealet som overføres og kommunegrensene i området
2. Kart som viser ny kommunegrense

Adresseliste:

Evje og Hornnes kommune	Kasernevegen 19	4735 EVJE
Birkenes kommune	Postboks 115	4795 BIRKELAND
Kartverket Kristiansand	Postboks 600 Sentrum	3507 HØNEFOSS
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Postboks 8112 Dep	0032 OSLO
Statistisk sentralbyrå	Postboks 8131 Dep	0033 OSLO
Skatt sør	Postboks 2412	3104 TØNSBERG
Agder og Telemark bispedømme	Postboks 208	4662 KRISTIANSAND
Aust-Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809 ARENDAL
Kariann Fjellestad og Håkon Aune	Evjeveien 2903	4735 EVJE
Brit og Sigmund Aune	Evjeveien 2901	4735 EVJE
Aslak Myklebostad	Evjeveien 2902	4735 EVJE
Tone og Gunnar Myklebostad	Evjeveien 2904	4735 EVJE
Vidar Aas og Audun Aas	Evjeveien 2898	4735 EVJE
Bjarne Kristoffer Nilsen	Evjeveien 2780	4735 EVJE
Berit Skuland og Olav Ljosland Risdal	Evjeveien 2772	4735 EVJE

Ragnhild Risdal	Evjeveien 2772	4735 EVJE
Torunn Risdal og Ketil Momrak	Evjeveien 2768	4735 EVJE
Anne Hovland og Stein Dørdal	Evjeveien 2694	4735 EVJE
Lillian Margit Frøitland	Tveitveien 23	4735 EVJE
Jan Kåre Eriksen	Tveitveien 34	4735 EVJE
Kim Elm Bleika	Tveitveien 45	4735 EVJE
Reidun Thorsen	Tveitveien 82	4735 EVJE
Hilde og Olav Andreas Tveit	Tveitveien 90	4735 EVJE

Vedlegg 1: Oversiktskart som viser arealet som overføres og kommunegrensene i området.
Kilde: Statens kartverk.

Vedlegg 2: Ny kommunegrense. Fargekodene viser de ulike gårdsnummerne i området, ikke enkelteiendommer. Kilde: Statens kartverk.

